

PIĘCIOR (85) nm

o jasne.

sg f N pięciora (3). ◊ A pięcioreę (1). ◊ n N pięcioro (11) [w tym: w składni rzędu (4), w składni zgody (3)]. ◊ G pięciorga (9) [w tym: w składni zgody (7)]. ◊ D pięciorgu (2) [w tym: w składni rzędu (1), w składni zgody (1)]. ◊ A pięcioro (28) [w tym: w składni rzędu (22), w składni zgody (4)]. ◊ I pięciorgi(e)m [w składni rzędu] (19), pięcior(e)m [w składni rzędu] (1) GórnDworz. ◊ L pięciorgu [w składni rzędu] (3). ◊ pl N subst m pięciory [w składni zgody] (2) WyprKr, Mącz. ◊ A subst f pięciory [w składni zgody] (4) MiechGlab, GroicPorz, BielKron, CzechRozm, pięcior(e) [w składni zgody] (1) ModrzBaz. ◊ L pięciorych [w składni zgody] (1).

Składnia orzeczenia typu: pięcioro (kogo, czego) jest, było (4) Strum, BudNT, GórnRozm, LatHar, pięcioro (kogo) są, byli (2) OrzRozm, BibRadz.

Składnia przydawki cum n: zawsze typ: to pięcioro.

Sł stp notuje, Cn: pięcioro, Linde XVI (trzy z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.: pięcioro.

Liczebnik zbiorowy; *quinque* PolAnt, Vulg; *quini*; Modrz; *quincunx* Cn (85) : Będzie bo od tąd pięcioro w domu iednem rozdzielonych/ trzey ná dwu/ á dwa ná trzech. BudNT Luc 12/52.

W składni rzędu z G rzeczownika osobowego lub żywotnego w pl (7): Lwicz p irwżem porodem pięcioro dzieci miewa FalZioł IV 11b; mężowie z Bethfámes dnia onego ípráwowáli palone y infze ofiáry Pánu. Co widząc pięcioro Kfiążąt Filiftyńkich/ wroćili fie onegoż dnia do Akáron. BibRadz 1.Reg 6/18, Iudic 3/3, 1.Reg 6/18; OrzRozm V2v; Potym oni fześć Ellektorow wypráwili do Cefárzá z dobrą nowiná/ pięcioro Rzełkich kfiążąth BielKron 330v; GórnDworz Ee6; [prosiát małych pięcioro InwSzlachKal 1569 nr 24].

a. W funkcji liczebnika głównego (72) : dyabli fą żywi cicho, á wezwani cichożywowie (iako y ludzie) rozumem domyflni, ducha cirpiącego, ciała powietrznego, bytu wiecznego, z tego lepak pięciorga, troie z ludzmi ieft im póspolite BielŻyw 91; BielKron 220; BielSpr 74; Bá zgołá Rzeczpołpolita z tego pięciorgá złożona ieft z Oraczá/ z Zołnierzá/ z Sędzięgo/ z Kupcá/ z Rzemieśniká. GórnRozm L3v, G; Y rzekł im: Wielefz chlebá maćie? [...] A oni dowiedziawfzy fię/ powiedzieli; Pięcioro/ y dwie rybie. WujNT Mar 6/38.

W połączeniu z rzeczownikiem lub zaimkiem (65):

W składni rzędu z rzeczownikiem nieosobowym lub zaimkiem w sg (40): Ieft tu iedno dziecię/ ktoré má pięcioro chleba ięczmiennęgo/ a dwie rybie. OpecŻyw 52v; HistJóz E; TarDuch B3v; SeklKat O4; MurzNT Matth 14/17, 19, Ioann 6/9; KromRozm II d3v; Leop Ioann 6 arg, 6/9; RejFig Cc [2 r.]; tegoż vczucia pięcioro człowiek ma w nieporufzonym á dołkonáłym cíele/ iáko ieft Widzenié/ fluch/ wonia/ ímák/ y dotknięcie SienLek T[tt]3v; RejPos 80, 80v, 81, 82, 183, 312; Strum M4; BudNT Matth 14/17; CzechRozm 29; SkarŻyw 140, 384; Atóz małz w tym woreczku/ ćwierć grochu pięknęgo: W drugim pięcioro chlebá nie bárzo grubęgo WyprPl C2; dwoie cudá w pięciorgu y siedmiorgu chlebá/ dla tey wiáry vtwierdzenia w Ewángeliey vczyniono. LatHar 188, 56, 536; [Jezus] wziawfzy ono pięcioro chlebá/ y dwie rybie: weyrzawfzy w niebo/ błogośławił/ y łamał chleb/ y dawał vczniom íwoim WujNT Mar 6/41, przedm 36, s. 57, Matth 14/17, 19, s. 144 (12).

W składni rządu z G rzeczownika w pl (1): [Psalterz Dawida] według Zydowłkiego rozdziału ná pięcioro kłiąg rozdzyelony. LubPs kt.

W składni zgody z rzeczownikiem nieosobowym lub zaimkiem w sg [w tym: przy G (5)] (13): Naprzód łtych to błędów pięcioro kacerłtwo vłlyfzemy MurzNT 91; Zebráli tedy [Apostołowie]/ y nápełnili dwánaście kóřow odrobin/ z pięćiórgá chlebá ięczmiennego Leop Ioann 6/13; BielKron 278; RejPos 80v; BudBib Ios 13/3; widzę/ że do pięćiórgá/ ábo y siedmiórgá wefela/ nie ták łnádnie włzytkieprzednieyłze [!] póćiechy P.Máryey ściągáć fię mogą LatHar 492; WujNT Matth 16/9, Ioann 6/13. Cf »pięcioro przykazanie«.

W składni zgody z rzeczownikiem nieosobowym lub żywotnym albo zaimkiem w pl (10): ZapWar 1510 nr 2073; WyprKr 108; GElázyus rodem Affer/ [...] Piłáł pięciory kłięgi przeciw Sábellianom/ Eutylianom/ y innym odłzczepieńcom BielKron 161v; Czym innym zbroynégo Goliatá Dawid nági poráził/ iedno nie tym Cynkiem/ z pięćiórgá kámieni náłtroionym? OrzQuin N2. Cf Zwrot, »pięciory Księgi Mojżeszowe«.

W składni zgody lub rządu z rzeczownikiem łacińskim w sg (1): Miechouius [...] iednę rzecz w czworgu y w pięciorgu Capitulum położył StryjKron 245.

W charakterystycznych połączeniach: pięcioro chleba (39), drzewa, kapitulum, odszczepieństwa, odzienia, uczucia, wesela; pięcioro dzieci, ksiąg, książąt (4), ludzi, osob; pięciory gęsi, kamienie, księgi, rękawy.

Zwrot: »przez pięciore ręce przewinąć się« (1): Ták wielkie ieft mnoftwo przekupniow (á zwłaszcza w przekupowaniu dzieięćin) iż pirwey niżli od Páná doydá do tych co ich vżywać máią/ przez czwore y pięciore ręce [quaternis et quinibus]/ kupuiących y przedawájących przewiną fię. ModrzBaz 141v.

Zestawienia: »Pięciory Księgi Mojżeszowe« = Pentatheucus Moysi Miech [szyk zmienny] (5): MiechGlab 20; Przyłyęgam przes pięciory kłyęgi Moyżefzowe/ w kthorych ieft nápiłáne Dziełyęćioro przykazánia GroicPorz aav; Mącz 290a; ábowiem co ieft inżégo Zakón łtáry/ iedno nie QVINCVN, ná pięciorych Księgách MOYżefzowych łtoiący? OrzQuin Nv; CzechRozm 83v.

»pięcioro przykazanie (a. rozkazanie) kościelne« [szyk zmienny] (5): Pięcioro przykázanie Kościelne/ włzytkim Chrześćijanom łłuzące. LatHar 119; Kościelne pięcioro przykázanie z wykłádem LatHar 749, ++8v, 120 marg, 133.

Szereg: »czwor i pięcior« (1): ModrzBaz 141v cf Zwrot.

[Zestawienie liczebnikowe: Gęsi starych i młodych trzydzieści pięcioro LustrMaz II 83.]

a. Jako nazwa liczby (1) : O czworgu też to powiem/ iże ta liczba łama ieft grunt włzelkiew doskonałey łtałóći [...] Za tym pięcioro ma miełtce KłosAlg A2v.

b. W funkcji liczebnika mnożnego: pięć razy (5) : Pięćiórá dzieięć/ vczyni pięćdziesiąt. GrzepGeom F3; pięćiórá łżeśćdziesiąt/ vczyni trzy łtá. GrzepGeom O, Iv.

Wyrażenie: »tyle pięcioro« (2): Weźmi kadzidła część iednę/ goriczki tyle pięcioro/ prochu z rakow tyle dziefiecioro: Tego prochu z wodą daway pić. FalZioł II 23; ieft pry ich tele czworo áłbo pięcioro ile nas CzahTr D3v.

Cf [PIĘCIOROLETNY], PIĘCIORNASOB, PIĘCIORNASOBNY, PIĘCIORONAŚCIE

